

Nová legislativa a její dopady na odpadový systém, třídění odpadů i čistotu obce

Definice komunálního odpadu je totiž širší, než byla doposud. Povinností každé obce či města je zajistit, aby obyvatelé těchto municipalit měli možnost odložit odpady, které vyprodukovali. Obdobně byla tato povinnost obcí upravena již ve starém odpadovém zákoně, který byl zrušen ke dni 1. 1. 2021. Tato povinnost se vztahuje na komunální odpad, který je novým zákonem o odpadech definován jako směsný a tříděný odpad z domácností, zejména papír a lepenka, sklo, kovy, plasty, biologický odpad, dřevo, textil, obaly, odpadní elektrická a elektronická zařízení, odpadní baterie a akumulátory, a objemný odpad, zejména matrace a nábytek, a dále směsný odpad a tříděný odpad z jiných zdrojů, pokud je co do povahy a složení podobný odpadu z domácností¹.

Z dikce odpadového zákona dále vyplývá, že obec musí převzít veškerý odpad vyprodukovaný na jejím území, přičemž výjimkou je pouze situace, kdy obec zavede poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci na základě kapacity soustředovacích prostředků podle zákona o místních poplatcích, a pak je povinna přebírat směsný komunální odpad v množství odpovídajícím kapacitě těchto prostředků².

Poplatek za komunální odpad, který obec zavedla před účinností nového záko-

na o odpadech, může obec vybírat pouze za poplatkové období roku 2021, přičemž se aplikuje „starý“ odpadový zákon (č. 185/2001 Sb.) a vyhlášky vydané k jeho provedení. Toto pravidlo vyplývá z přechodného ustanovení nového odpadového zákona (§ 156 odst. 3), které zároveň říká, že obecně závazná vyhláška, kterou obec zavedla tento poplatek, pozbývá platnosti nejpozději 31. prosince 2021. Je tedy třeba s tímto nejzazším datem, které se neúprosně blíží, počítat, a příslušnou vyhlášku aktualizovat či vydat novou.

Z výše citované definice komunálního odpadu dále vyplývá, že do tohoto odpadu spadají též vybrané výrobky s ukončenou životností, a to odpadní elektrická a elektronická zařízení a odpadní baterie a akumulátory. Na tento druh odpadů se primárně vztahuje speciální zákon o výrobcích s ukončenou životností³ a platí, že sběr těchto druhů odpadu musí primárně zajistit výrobci elektrozařízení a baterií, resp. jimi zřízené kolektivní systémy, jak plyne z principu rozšířené odpovědnosti výrobce. Na tyto výrobky se vztahuje tzv. zjednodušený odpadový režim, což znamená, že ve fázi od zpětného odběru těchto vybraných výrobků do okamžiku jejich předání zpracovateli nebo k přeshraniční přepravě se na tyto výrobky nepoužije zákon o odpadech, ale pouze zákon o výrobcích s ukončenou životností.

TRÍDĚNÍ ODPADŮ

Další zákonnou povinností obce je určit místa pro oddělené soustředování komunálního odpadu, a to alespoň nebezpečného odpadu, papíru, plastů, skla, kovů, biologického odpadu, jedlých olejů a tuků a od 1. ledna 2025 rovněž textilu. Obec není povinna odděleně soustřeďovat odpad plastů, skla a kovů, pokud tím nedojde s ohledem na další způsob nakládání s nimi k ohrožení možnosti provedení jejich recyklace.

Podrobnosti ohledně rozsahu míst pro oddělené soustředování stanoví vyhláška Ministerstva životního prostředí o podrobnostech nakládání s odpady⁴. K soustřeďování jednotlivých složek komunálních odpadů obec může v souladu s touto vyhláškou

kou využít zejména sběrných dvorů, zařízení určená pro nakládání s odpady, velkoobjemové kontejnery, sběrné nádoby, pytlový způsob sběru, nebo libovolnou kombinaci uvedených způsobů, přičemž určí i jejich stanoviště, tedy místo, kde jsou sběrné nádoby trvale nebo přechodně umístěny za účelem dalšího nakládání s komunálním odpadem. Stanoviště sběrných nádob mohou být individuální nebo společná pro více uživatelů. Vždy je důležité přizpůsobit systém potřebám dané obce, zároveň je ale nezbytné, aby obce již nyní posilovaly podíl tříděného sběru oproti sběru, neboť to pro ně bude z řady důvodů výhodné (tzv. třídící sleva, příspěvky od autorizované obalové společnosti EKO-KOM, a. s., rostoucí poplatky za ukládání na skládku, ...).

Nejméně jednou ročně je obec povinna způsobem umožňujícím dálkový přístup informovat o způsobech a rozsahu odděleného soustředování komunálního odpadu, využití a odstranění komunálního odpadu a o možnostech prevence a minimalizace vzniku komunálního odpadu. Stejným způsobem a ve stejné časové frekvenci obec zveřejní kvantifikované výsledky odpadového hospodářství obce včetně nákladů na provoz obecního systému.

ODPADOVÝ SYSTÉM OBCE

Za účelem plnění výše popsaných povinností vztahujících se zejména ke sběru a třídění odpadu má obec povinnost nastavit obecní systém odpadového hospodářství. Je na volbě obce, městyse či města, zda tento systém nastaví formou obecně závazné vyhlášky, jak zákon výslovně předpokládá, či jiným způsobem. Obecně závazná vyhláška bude zpravidla praktičtější způsobem stanovení těchto pravidel, a to s ohledem na lepší vymahatelnost povinností z ní vyplývajících. Obsahově by taková obecně závazná vyhláška měla reflektovat zejména § 61 zákona o odpadech, dle kterého je každý (nepodnikající fyzické osoby a původci odpadu zapojení do obecního systému) povinen odpad nebo movitou věc, které předává do obecního systému, odkládat na místa určená obcí v souladu s povinnostmi stanovenými pro daný druh, kategorii nebo materiál odpadu nebo movitých věcí. Lze přitom využít vzoru této vyhlášky, který zpracovalo Ministerstvo životního prostředí a který je dostupný na jeho webových stránkách (v sekci „nová legislativa“). Při formulaci takové vyhlášky musí mít příslušná obec či město zejména

na paměti, že touto vyhláškou lze upravovat pouze otázky, u nichž to zákon výslovně předpokládá, a neupravovat otázky nad rámec zákonného zmocnění. To bylo jednoznačně konstatováno Ústavním soudem, který se problematikou obecně závazných vyhlášek upravujících systém nakládání s komunálním odpadem opakovaně zabýval (např. v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 46/06 ze dne 21. 10. 2008).

ZVLÁŠTNÍ REŽIM VÝROBKŮ S UKONČENOU ŽIVOTNOSTÍ

Okamžikem, kdy občan dané obce odloží odpad na místo k tomu obcí určené, se obec stává původcem tohoto odpadu⁵. Zároveň se obec stává vlastníkem tohoto odpadu s výjimkou výrobků s ukončenou životností, jejichž vlastníkem se stává zřizovatel příslušného místa zpětného odběru, tedy konkrétní výrobce nebo kolektivní systém. Vzhledem k tomu, že obec se stává ze zákona původcem odpadu, vztahují se na ni též veškeré povinnosti původců odpadu, tedy např. povinnost zařadit odpad podle druhu a kategorie a nakládat s ním podle jeho skutečných vlastností.

Jak bylo již uvedeno, výrobky s ukončenou životností jako odpadní elektrická a elektronická zařízení a odpadní baterie a akumulátory mají zvláštní právní úpravu, i když jsou zahrnuti v definici komunálního odpadu. Primárně tedy nejsou odebírány v rámci obecního systému, ale obci je zákonem výslovně umožněno stanovit v rámci obecního systému místa pro jejich odkládání, pokud je přebírá jako službu pro jejich výrobce, resp. kolektivní systém. Obecně závaznou vyhláškou, kterou je nastaven obecní systém, mohou být určena i místa, ve kterých budou přebírány i výrobky s ukončenou životností, jako jsou baterie, akumulátory, elektrozařízení a pneumatiky. K tomu může dojít pouze v případě, že tyto výrobky obec přebírá v rámci služby pro výrobce podle zákona o výrobcích s ukončenou životností, tedy na základě smlouvy o využití obecního systému odpadového hospodářství. Zákon přitom zakazuje, aby touto smlouvou bylo sjednáno výhradní právo na využití obecního systému pouze pro určité výrobce či výrobky s ukončenou životností. Obec musí umožnit využití obecního systému odpadového hospodářství i dalším výrobcům za nediskriminačních podmínek. Odpadní elektro či baterie, eventuálně pneumatiky sebrané v obecním sběrném místě

musí být odděleny od ostatního komunálního odpadu a musí s nimi být nakládáno dle pravidel zákona o výrobcích s ukončenou životností.

ZA PŘESTUPEK HROZÍ SANKCE NEJEN OBČANŮM, ALE I OBCE

Pokud občan určité obce nerespektuje pravidla příslušné vyhlášky, kterou se stanoví obecní odpadový systém, a např. odkládá nebezpečný odpad či další oddělené soustředované složky komunálního odpadu na jiná místa, než obcí určená, může se tímto jednáním dopouštět porušení zákona a takové jednání bude zpravidla zakládat odpovědnost takové fyzické osoby za spáchání přestupku podle § 117 odst. 1 písm. t) odpadového zákona, za nějž může být udělena pokuta až do 50 tisíc korun. Pakliže by byly takové pokuty aplikovány v praxi, mohlo by to představovat poměrně účinný nástroj obce, jak zajistit, aby nebyl komunální odpad odkládán na veřejná prostranství, v okolí sběrných prostředků, a aby byla udržována čistota obce. Odkládání komunálního odpadu mimo určené nádoby na veřejná prostranství je zpravidla postižitelné i podle zákona o některých přestupcích⁶.

Je však třeba mít na paměti, že i obec se může dopustit přestupku, a to pokud neurčí místa pro oddělené soustředování komunálního odpadu či pokud nepřebere komunální odpad v rozporu s § 59 odst. 1 odpadového zákona. Porušení této základní povinnosti obce může být ze strany České inspekce životního prostředí sankcionováno pokutou až do výše 10 mil. Kč. ■

Mgr. FILIP OREL,
advokát KF Legal s.r.o.

Poznámky:

¹ Komunální odpad dle zákonné definice nezahrnuje odpad z výroby, zemědělství, lesnictví, rybolovu, septiků, kanalizační sítě a čistíren odpadních vod, včetně kalů, vozidla na konci životnosti ani stavební a demoliční odpad.

² Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích dává možnost vedle tohoto poplatku stanovit poplatek za obecní systém odpadového hospodářství.

³ Zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností.

⁴ Vyhláška č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady.

⁵ Viz § 5 odst. 1 písm. c) zákona o odpadech

⁶ Viz § 5 odst. 1 písm. f) a g) a odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.

ODPADY Třicet let informuje o odpadovém hospodářství

Měsíčník Odpady – nejstarší český odborný časopis pro nakládání s odpady, recyklační technologie a ochranu životního prostředí

- informace o situaci v odpadovém hospodářství
- rozbor, komentáře, diskuze a zkušenosti z praxe
- více než 4200 předplatitelů
- elektronická verze časopisu na webových stránkách
- mediální partner významných veletrhů a odborných konferencí
- obchodní partner pro Vaši reklamu

Bližší informace o možnostech obchodní spolupráce poskytnete **MgA. Michaela Glagolčová**

Tel.: +420 737 273 712 | e-mail: michaela.glagolcova@profi.press.cz | www.odpady-online.cz